

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie september 2012

IV. senát

Nálezy:

spisová značka	IV. ÚS 55/2012
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	3. júla 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka (obchodná spoločnosť) mala v trestnom konaní vedenom proti obvinenému (konateľovi spoločnosti) pre podozrenie zo spáchania trestného činu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 1 a 2 Trestného zákona postavenie poškodenej.</p> <p>Sťažovateľka si prostredníctvom svojho právneho zástupcu 5. októbra 2010 uplatnila voči obvinenému náhradu škody vo výške 29 129,50 €.</p> <p>Prokurátorka okresnej prokuratúry podala na obvineného obžalobu 3. mája 2011. Sťažovateľka už v rámci prípravného konania podala návrh na zaistenie majetku a majetkových práv obvineného tak, aby bol zabezpečený jej nárok na uplatnenú náhradu škody. Uznesením okresnej prokuratúry z 22. novembra 2010 bol návrh sťažovateľky na zaistenie majetku a majetkových práv obvineného zamietnutý ako nedôvodný. Proti zamietavému uzneseniu okresnej prokuratúry podala sťažovateľka sťažnosť, ktorá bola uznesením sudcu okresného súdu pre prípravné konanie z 3. februára 2011 zamietnutá ako nedôvodná.</p> <p>Po podaní obžaloby na obvineného podala sťažovateľka opätovne návrh na zaistenie majetku a majetkových práv obvineného, ktorý bol uznesením okresného súdu zo 4. júla 2011 zamietnutý. Proti označenému uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka sťažnosť, ktorú krajský súd uznesením z 31. augusta 2011 zamietol.</p> <p>Sťažovateľka nesúhlasila so záverom všeobecných súdov vyplývajúcim z namietaných uznesení, podľa ktorého si svoj nárok na zaistenie majetku a majetkových práv obvineného, ako aj nárok na náhradu škody v predmetnom trestnom konaní ako taký v trestnom konaní vedenom proti obvinenému nemohla uplatňovať, keďže o jej nároku už bolo právoplatne rozhodnuté v občianskoprávných konaniach vedenými okresným súdom, ktoré sa skončili vydaním právoplatných platobných rozkazov v prospech sťažovateľky.</p> <p>Sťažovateľka tvrdila, že v označených občianskoprávných konaniach sa rozhodovalo o inom nároku sťažovateľky – neuhradení ceny diela voči inému subjektu – dlžníkovi, právnickej osobe, kým v trestnom konaní si sťažovateľka uplatňovala svoj nárok na náhradu škody spôsobenú trestným činom, ktorý síce súvisí s neuhradenými faktúrami, avšak ide o iný nárok, ktorý je uplatňovaný voči inému subjektu – obvinenému, fyzickej osobe.</p> <p>Sťažovateľka ďalej poukázala na skutočnosť, že obvinený, ako to vyplynulo z jeho výsluchu na hlavnom pojednávaní uskutočnenom 4. novembra 2011, začal v tom čase prevádzať svoj majetok, čo znižovalo pravdepodobnosť uspokojenia nároku sťažovateľky na náhradu škody.</p>

ratio decidendi	<p>Ústavný súd konštatoval, že jeho úlohou bolo posúdiť, či napadnuté uznesenie nebolo arbitrárne a či ho krajský súd ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom zdôvodnil.</p> <p>Ústavný súd sa stotožnil s tvrdením sťažovateľky, podľa ktorého totožnosť vecí, resp. uplatňovaného nároku, je daná, ak je daná totožnosť účastníkov, predmetu konania a ide o rovnaké skutkové okolnosti, od ktorých sa odvodzuje právo. Nejde o totožnosť vecí, ak chýba čo len jeden znak totožnosti vecí. Z uvedeného nepochybne vyplynulo, že nárok uplatňovaný sťažovateľkou v občianskom súdnom konaní smeroval proti právnickej osobe a nárok uplatňovaný sťažovateľkou v trestnom konaní smeroval proti fyzickej osobe.</p> <p>Ústavný súd tak konštatoval, že krajský súd a ani okresný súd nijakým spôsobom nevysvetlili, prečo zastávajú názor, že v danom prípade je zachovaná totožnosť účastníkov, t. j. nevysporiadali sa s kľúčovou časťou argumentácie (kľúčovou námietkou) sťažovateľky.</p> <p>Ústavný súd vo svojom rozhodnutí ďalej uviedol, že škodou v prípade trestného činu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 Trestného zákona je hodnota zmarenej pohľadávky v tej jej časti, ktorá by bola inak pomerne uspokojená. V tejto časti nemohol ústavný súd súhlasiť s argumentáciou sťažovateľky, a naopak, stotožnil sa s argumentáciou predsedu krajského súdu obsiahnutou v jeho vyjadrení k sťažnosti.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že rovnako bolo potrebné súhlasiť s predsedom krajského súdu v tom, že sťažovateľka si v trestnom konaní uplatnila nárok na náhradu škody nie v zmysle zásad pomerného uspokojenia, ale uplatnila si nárok na náhradu škody v plnej výške zodpovedajúcej neuhradeným čiastkam vyplývajúcim z faktúry z 30. novembra 2007 a z ďalšej faktúry bez prihliadnutia na pohľadávky ďalších veriteľov dlžníka, teda spôsobom nepomerným a nerovnomerným.</p> <p>Ústavný súd uviedol, že tento záver nič nezmenil na skutočnosti, že okresný súd a ani krajský súd sa ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom nevysporiadali s otázkou totožnosti sťažovateľkou uplatneného nároku na náhradu škody z pohľadu predmetu konania. Podľa názoru ústavného súdu bolo totiž nepochybné, že predmetom konania v občianskom súdnom konaní bolo rozhodovanie o jej nároku voči dlžníkovi zo zmluvy o dielo na zaplatenie ceny diela, zatiaľ čo predmetom konania v trestnom konaní bol nárok sťažovateľky voči obvinenému (konateľovi dlžníka) za porušenie povinností konateľa ustanovených zákonom.</p> <p>Keďže v danom prípade išlo o zásadnú argumentáciu (námietku) sťažovateľky, bolo v súlade s obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru povinnosťou krajského súdu dať na ňu primeranú odpoveď. Ak sa krajský súd so zásadnou argumentáciou sťažovateľky nevysporiadal, nebolo možné považovať napadnuté uznesenie z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné.</p> <p>Na základe uvedených skutočností ústavný súd rozhodol, že postupom krajského súdu v tomto konaní a jeho uznesením z 31. augusta 2011 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva uvedeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uznesenie krajského súdu ústavný súd zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</p> <p>Vo veci sťažovateľky porušenie jej základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru bolo podľa názoru ústavného súdu kompenzované zrušením namietaného uznesenia krajského súdu a vrátením veci na ďalšie konanie, v rámci ktorého môže dôjsť k náprave protiústavného stavu. Ústavný súd preto požiadavke sťažovateľky na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nevyhovel.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESRP a iných súdov	***

spisová značka	IV. ÚS 195/2012
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	16. augusta 2012
dotknuté články ústavy, ústavných	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

<p>zákonov a medzinárodných zmlúv skutkový stav a základné fakty</p>	<p>čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p> <p>Rozhodnutím okresného úradu z 25. februára 1997 bol sťažovateľke (obchodná spoločnosť) povolený odber povrchovej vody z rieky, a to najmä na účely chladenia zariadení v tepelnej elektrárni. Označené rozhodnutie ustanovovalo maximálny ročný a denný odber, neobsahovalo však žiadne informácie o cene, ktorá mala byť zaplatená za vodu sťažovateľkou. Podľa tohto rozhodnutia konkrétne množstvo odoberaných povrchových vôd malo byť pravidelne upresňované zmluvami medzi správcom toku (štátnym podnikom) a sťažovateľkou.</p> <p>Žalobca a sťažovateľka uzatvorili 15. júla 1999 kúpnu zmluvu na dodávku vratnej povrchovej vody na prietokové chladenie. Uvedená kúpna zmluva mala pokrývať celý rok 1999. Pre roky 2000, 2001 a 2002 nebola podpísaná obdobná zmluva.</p> <p>Dňa 15. januára 2003 žalobca vystavil faktúru na sumu 176 141 433,60 Sk (vrátane DPH) zodpovedajúcu doplatku v sume 0,60 Sk za m³ k cene, ktorú už sťažovateľka za vratnú povrchovú vodu zaplatila v roku 2002. Sťažovateľka odmietla túto faktúru zaplatiť. Podstatou sporu vo veci samej bola teda úhrada za vratnú povrchovú vodu nazývanú aj povrchová voda na prietokové chladenie.</p> <p>Žalobou podanou krajskému súdu 27. decembra 2004 sa žalobca domáhal proti sťažovateľke zaplata sumy 176 141 433,60 Sk s príslušenstvom.</p> <p>V konaní vo veci samej krajský súd rozhodol prvýkrát rozsudkom z 30. apríla 2007 tak, že žalobu žalobcu zamietol, keď sa nestotožnil s tvrdením žalobcu, že na rokovaní 25. januára 2002 boli dohodnuté zálohové platby, čo by ho oprávňovalo dodatočne doúčtovať cenu odobratej vody zohľadňujúc svoje výrobné náklady. Súčasne konštatoval neexistenciu bezdôvodného obohatenia sťažovateľky na úkor žalobcu. Na základe odvolania žalobcu bol rozsudok krajského súdu z 30. apríla 2007 zrušený uznesením najvyššieho súdu z 23. apríla 2008.</p> <p>Krajský súd vychádzajúc zo skutočnosti, že medzi žalobcom a sťažovateľkou nedošlo k uzatvoreniu kúpnej zmluvy týkajúcej sa dodávky vody v roku 2002, v poradí druhým rozsudkom z 26. novembra 2008 zaviazal sťažovateľku z titulu bezdôvodného obohatenia zaplatiť žalobcovi sumu 176 141 433,60 Sk s úrokom z omeškania vo výške 9,43 % p. a., ako aj náhradu trov konania spolu v sume 8 553 400 Sk.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p><u>1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru</u></p> <p>Ústavný súd konštatoval, že z odôvodnenia každého súdneho rozhodnutia musí vyplývať organický, a pritom vnútorne harmonický vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V posudzovanej veci to tak však podľa názoru ústavného súdu nebolo. Odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok krajského súdu z 26. novembra 2008, bolo totiž z hľadiska uvedených kritérií podľa názoru ústavného súdu nedostatočné a nepresvedčivé.</p> <p>Zo sťažnosti vyplynulo, že základom argumentácie sťažovateľky o porušení jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo tvrdenie, že najvyšší súd ako odvolací súd sa v napadnutom rozsudku nevysporiadal ústavne akceptovateľným spôsobom s jej podstatnými námietkami, resp. ich ignoroval.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd pri rozhodovaní v predmetnej veci nepostupoval v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z § 157 ods. 2 OSP a relevantnej judikatúry ESLP, ktorou je pri svojom rozhodovaní tiež nespochybniteľne viazaný. Tento svoj názor opieral ústavný súd o nasledujúce skutočnosti:</p> <p>V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil ako vecne správny právny záver prvostupňového súdu, že nárok žalobcu voči sťažovateľke ako žalovanej z titulu bezdôvodného obohatenia (za odoberanie povrchovej vody počas roka 2002 bez riadne uzavretej zmluvy) bol dôvodný.</p> <p>Vzhľadom na žalobcom tvrdenú neexistenciu dohody o cene na rok 2002 zostala výška a právny dôvod doplatenia žalobcom požadovanej sumy spornou. Predmetom sporu v okolnostiach prípadu bolo teda bezdôvodné obohatenie, ktoré mala získať sťažovateľka v priebehu roka 2002 odobratím a využívaním povrchových vôd vo vyššej hodnote, ako uhradila žalobcovi.</p> <p>Ústavný súd uviedol, že rozsah bezdôvodného obohatenia vzhľadom na charakter daného prípadu najvyšší súd posúdil ako peňažnú náhradu v rozsahu zodpovedajúcom</p>

ekonomicky oprávneným nákladom žalobcu za poskytnuté plnenie. Vecnú obranu sťažovateľky týkajúcu sa potreby presne určiť objektívnu trhovú hodnotu prevzatého plnenia (odberu povrchovej vody) a na ten účel ustanoviť znalca odvolací súd považoval za nedôvodnú a svoj záver o určení výšky ceny odberu povrchových vôd na rok 2002 v závislosti od ekonomicky oprávnených nákladov žalobcu vyvodil len z rozboru hospodárskej činnosti žalobcu za rok 2002, ako aj správy audítora z overenia účtovnej závierky k 31. decembru 2002. V odôvodnení napadnutého rozsudku sa pritom vôbec nezaoberal tým, ktoré konkrétne náklady a v akých sumách zahrnul žalobca do celkového súčtu nákladov skutočne vynaložených ako ekonomicky oprávnené náklady na sťažovateľkou odobratú povrchovú vodu (vzťahujúce sa výlučne na dodávky vratnej povrchovej vody sťažovateľke, pretože tá bola predmetom dofakturácie).

Podľa názoru ústavného súdu v konkrétnych okolnostiach posudzovanej právnej veci námietky sťažovateľky uplatnené v odvolaní signalizovali možnosť ich podstatného vplyvu na právne posúdenie veci z hľadiska dôvodnosti, a najmä rozsahu voči nej uplatneného nároku zo strany žalobcu. V danom prípade namiesto toho, aby vo veci konajúce súdy (prvostupňový aj odvolací) preskúmali hodnotu plnenia (odobratej vody), ktoré sťažovateľka získala v priebehu roku 2002, uspokojili sa s tým, že sťažovateľke uložili povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu zodpovedajúcu nákladom, ktoré žalobca mal údajne ekonomicky oprávnené na odobratú vodu vynaložiť.

S uvedenou argumentáciou sťažovateľky sa ústavný súd stotožnil a zastal názor, že z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti namietaného rozsudku bolo povinnosťou najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu sa s touto podstatnou námietkou sťažovateľky v odôvodnení napadnutého rozsudku primeraným spôsobom zaoberať a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadať.

Najvyšší súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku obmedzil v súvislosti s vecným posúdením nároku žalobcu voči sťažovateľke (zaplatenie peňažnej sumy z titulu bezdôvodného obohatenia)

- len na záver, že pri určení výšky ceny odberu povrchových vôd na rok 2002 žalobca vychádzal z ekonomicky oprávnených nákladov tak, ako ich obsah definuje § 2 ods. 3 písm. a) zákona o cenách bez toho, aby ich exaktne vyčíslil a vyhodnotil z hľadiska hospodárnosti,

- len na konštatovanie, že cena účtovaná žalobcom za odber 1 m³ povrchových vôd nedosahovala ani po jej doúčtovaní sumu stanovenú cenovými predpismi ako maximálnu pre sporné obdobie

- v súlade s právnym názorom súdu prvého stupňa z ekonomických dokladov žalobcu považoval najvyšší súd za preukázané, že hospodársky výsledok žalobcu (zisk vo výške 16,9 mil. Sk) bol tvorený vrátane započítania spornej faktúry z 15. januára 2003 na sumu 176 141 433,60 Sk, inak by zaznamenal stratu vo výške cca 140 mil. Sk,

- a na základe toho sa stotožnil s právnym záverom súdu prvého stupňa, že na strane sťažovateľky došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 Občianskeho zákonníka v rozsahu uplatnenom v žalobe bez toho, aby náležite odôvodnil, ako k uvedenej peňažnej náhrade došiel, pričom nepreskúmal komplexne vecné námietky sťažovateľky a nezaujal k nim právne závery.

Uvedené námietky mali v okolnostiach posudzovanej veci podľa názoru ústavného súdu podstatný charakter, a preto bolo z hľadiska požiadaviek tvoriacich integrálnu súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nevyhnutné, aby sa najvyšší súd s nimi v odôvodnení namietaného rozsudku ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal, t. j. zaujal k nim jednoznačný a nespochybniteľný právny záver. Podľa názoru ústavného súdu by v danom prípade k tomu výrazne prispelo aj to, ak by sa závery najvyššieho súdu zdôvodňujúce rozsah bezdôvodného obohatenia opierali o výsledky znaleckého dokazovania.

Na základe uvedených skutočností hodnotil ústavný súd napadnutý rozsudok najvyššieho súdu ako nepreskúmateľný a nezodpovedajúci požiadavkám vyplývajúcim z obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

Sťažovateľka v sťažnosti doručenej ústavnému súdu namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy predovšetkým z dôvodu, že najvyšší

	<p>súd ako odvolací súd nenariadil v jej veci pojednávanie, a tým jej odňal možnosť konať pred súdom.</p> <p>Ústavný súd by dôvodnosť námietky sťažovateľky o nenariadení ústneho pojednávania odvolacím súdom mohol vzhľadom na svoje ústavné postavenie meritórne posudzovať len v spojení s namietaným porušením základného práva sťažovateľky označeným uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, ktoré však sťažovateľka podľa petitu svojej sťažnosti nenamietala.</p> <p>Ústavný súd preto tejto časti sťažnosti sťažovateľky nevyhovel.</p> <p><u>3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu</u></p> <p>Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného jej čl. 20 ods. 1 ústavy a práva zaručeného jej čl. 1 dodatkového protokolu sa ústavný súd riadil princípom minimalizácie svojich zásahov do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preskúmané, ktorý vyplýva z jeho subsidiárneho postavenia pri ochrane základných práv a slobôd. Vychádzal pritom v súlade so svojou doterajšou judikatúrou z toho, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a jeho zrušenie sa otváral priestor na to, aby sa najvyšší súd v ďalšom konaní sám vysporiadal s ochranou uvedených práv hmotného charakteru.</p> <p>Ústavný súd vo svojom náleze vyslovil porušenie vyššie uvedených základných práv sťažovateľky. Ústavný súd rozsudok najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p>***</p>

<p>spisová značka</p>	<p>IV. ÚS 295/2012</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Ladislav Orosz</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>28. augusta 2012</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 20 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažnosť v tejto veci sa týkala rozhodovania všeobecných súdov o žalobe sťažovateľov (fyzické osoby) o určenie, že do dedičstva po nebohej patria novovytvorené parcely špecifikované v žalobe. O tejto žalobe rozhodol okresný súd rozsudkom z 28. apríla 2010 tak, že žalobu zamietol. Proti rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom z 27. septembra 2011 tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Ústavný súd konštatoval, že sťažovatelia v sťažnosti poukázali v prvom rade na to, že pozemok, ktorý bol predmetom konania pred všeobecnými súdmi, nebol vyvlastnený a nikdy neprešiel na štát. Predmetnú nehnuteľnosť nadobudli na základe výmeru o vlastníctve pôdy – pridelovej listiny zo 7. apríla 1948. Sťažovatelia vo svojej sťažnosti uviedli, že z uvedeného vyplýva, že štát nemohol 22. septembra 1958 konfiškovať túto nehnuteľnosť osobe, ktorá už v tom čase nebola jej vlastníkom. Konštatovali, že ak štát takto postupoval, išlo by už len z tohto dôvodu o ničotný správny akt. Relevantné bolo podľa sťažovateľov aj to, že pridel bol vykonaný 7. apríla 1948 a zápis v prospech štátu 22. septembra 1958, teda po uplynutí desaťročnej lehoty. Ak uplynula táto lehota, bolo potrebné vziať podľa názoru sťažovateľov do úvahy aj ustanovenia</p>

o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam

Sťažovatelia namietali ten právny záver všeobecných súdov, podľa ktorého ak sťažovatelia nevyužili svoje právo z reštitučných predpisov (lex specialis), nemohli sa domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva podľa občianskeho práva (lex generalis) z toho dôvodu, že ich právo zaniklo.

Namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces sťažovatelia odôvodnili tým, že krajský súd aplikoval na ich vec právne predpisy [najmä § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 80 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)] spôsobom, ktorý zásadne poprel účel a význam aplikovanej právnej normy, teda ústavne nekonformne. Krajský súd sa podľa ich názoru v rámci hodnotenia dôkazov relevantne nevyporiadal s ich argumentáciou, predovšetkým s argumentáciou, ktorá je uvedená v predmetných nálezoch ústavného súdu.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu z 27. septembra 2011 vyplynulo, že krajský súd potvrdil ako vecne správny rozsudok okresného súdu, ktorým bola žaloba sťažovateľov zamietnutá z dôvodu, že sťažovatelia si vzhľadom na skutočnosť tvrdené v žalobe mohli uplatniť nárok na vydanie nehnuteľností postupom podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov, pretože malo ísť o nehnuteľnosti, ktoré prešli na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku prevzatia nehnuteľností bez právneho dôvodu.

V predmetnej veci bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či právny názor vyslovený krajským súdom v namietanom rozsudku, podľa ktorého ak osoba oprávnená domáhať sa podľa zákona o pôde reštitúcie svojho majetku, ktorý nadobudol štát bez právneho dôvodu, toto svoje právo v zákonom ustanovenej lehote nevyužila, hoci spĺňala podmienky ustanovené zákonom o pôde, nemôže sa domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva (bez časového obmedzenia) podaním určovacej žaloby podľa všeobecných predpisov občianskeho práva (hmotnoprávných i procesnoprávných), bol výsledkom ústavne konformného výkladu vo veci aplikovaných ustanovení právnych predpisov.

S odkazom na svoju staršiu rozhodovaciu prax dospel ústavný súd k záveru, že reštitučné predpisy neboli vydané pre ten účel, aby spôsobili zánik vlastníckeho práva oprávnených osôb, ale aby im uľahčili obnovenie tohto vlastníckeho práva.

Krajský súd dospel v rozsudku z 27. septembra 2011 k opačnému záveru a tento svoj záver relatívne stručne odôvodnil, pričom argumentoval tým, že:

1. v dôsledku princípu, podľa ktorého tam, kde existuje špeciálna právna úprava, nemožno použiť úpravu všeobecnú

2. štát bol evidovaný ako vlastník nehnuteľností, aj keď sa stal vlastníkom bez právneho dôvodu a nenadobudol vlastnícke právo na základe platného právneho úkonu, keď ich v roku 1958 odňal bez právneho dôvodu, na základe tohto zápisu sa štát správal ako vlastník s tým, že na základe privatizácie a ďalších zmlúv nehnuteľnosti sa stali vlastníctvom žalovaných

3. do spisu boli pripojené fotokópie výmeru o vlastníctve pôdy zo 7. apríla 1948, od ktorých bol nárok sťažovateľov odvodený v dvoch vyhotoveniach s tým, že vykazujú znaky rozdielnosti. [Krajský súd ale bližšie nevysvetlil relevanciu tohto argumentu a ani to, aké závery z tejto skutočnosti odvodil, pozn.];

4. súdna prax zaujala už odlišné stanovisko od rozhodnutí okresného súdu, prípadne krajského súdu, ktorými bolo určené vlastnícke právo prídelcov [krajský súd obsah tejto odlišnej judikatúry bližšie neuviedol, rovnako tak neuvádza ani nijaké konkrétne rozhodnutia, pozn.];

Ústavný súd napriek tejto argumentácii krajského súdu nezistil dôvod, pre ktorý by sa mal odkloniť od názoru vysloveného v jeho doterajšej rozhodovacej praxi. Rozhodnutie krajského súdu považoval ústavný súd za také, ktoré bolo založené na ústavne nekonformnom výklade dotknutých ustanovení právnych predpisov. Jeho argumentácia nemohla vo vzťahu k prípadom, keď došlo k zabratiu nehnuteľnosti štátom v rozhodnom období bez právneho dôvodu obstať.

Krajský súd pri argumentácii nevzal do úvahy zmysel a účel reštitučného zákonodarstva, ktorým nebolo spôsobenie zániku vlastníckeho práva oprávnených osôb, ale naopak, uľahčenie obnovenia ich vlastníckeho práva.

Ústavný súd vo svojom rozhodnutí ďalej uviedol, že zo základných zásad občianskeho práva možno vyvodíť, že v situácii, keď povinnej osobe (štátu) nesvedčí

	<p>žiadny právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ostalo naďalej k nehnuteľnosti zachované vlastnícke právo toho subjektu, ktorý bol jej posledným vlastníkom pred dňom zápisu vlastníckeho práva štátu, hoci zápis v evidencii nehnuteľností tomu nezodpovedá.</p> <p>Názor okresného súdu, s ktorým sa krajský súd stotožnil, podľa ktorého zánik práva oprávnenej osoby postupovať podľa zákona o pôde márnym uplynutím lehoty ustanovenej v § 13 zákona o pôde znamená aj zánik jej vlastníckeho práva, tobož v situácii, keď povinnej osobe (na rozdiel od oprávnenej osoby) nesvedčí žiaden nadobúdaci titul k nehnuteľnosti, zásadne popieral základné právo na vlastníctvo, tak ako to je garantované v čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny či právo na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, pretože jeho aplikácia by znamenala vytvorenie dosiaľ v právnom poriadku neznámeho spôsobu straty vlastníckeho práva fyzických osôb v prospech štátu.</p> <p>Účelom reštitučných ustanovení zákona o pôde nebolo teda ustanoviť zákaz dosiahnutia revízie krokov štátu urobených v rozhodnom období márnym uplynutím lehoty na uplatnenie reštitučného nároku, ako to vyplýva z napadnutého rozhodnutia krajského súdu.</p> <p>Z rovnakých dôvodov neobstála ani argumentácia krajského súdu, podľa ktorej s ohľadom na princíp, že tam, kde existuje špeciálna právna úprava, nemožno použiť úpravu všeobecnú, a preto žalobou o určenie vlastníckeho práva nemožno obchádzať účel a zmysel reštitučného zákonodarstva. Sťažovatelia sa podaním určovacej žaloby nepokúsili obchádzať reštitučné zákonodarstvo, ale iba využili zákonom ponúkanú možnosť domáhať sa ochrany nimi tvrdeného (existujúceho) vlastníckeho práva procesne akceptovateľným spôsobom.</p> <p>Ústavný súd nemal dôvod od svojho už skôr vysloveného názoru upustiť a konštatoval, že aj v prípade sťažovateľov prichádzala do úvahy žaloba podľa všeobecných predpisov občianskeho práva, teda podanie žaloby o určenie, že tu vlastnícke právo je. Takto podanú žalobu sťažovateľov boli preto všeobecné súdy povinné prerokovať a o nej rozhodnúť.</p> <p>Z týchto dôvodov považoval ústavný súd rozhodnutie krajského súdu o potvrdení rozsudku okresného súdu o zamietnutí žaloby sťažovateľov za rozporné s nimi označenými ustanoveniami ústavy, listiny a dodatkového protokolu, pretože pri aplikácii citovaných zákonných predpisov všeobecným súdom sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že zásadne poprel ich účel a význam. Ústavný súd preto konštatoval, že rozsudkom z 27. septembra 2011 krajský súd porušil základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základné právo na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a právo pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu.</p> <p>Ústavný súd zrušil toto rozhodnutie a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.</p>
<p> Použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p> Ústavný súd Slovenskej republiky: III. ÚS 178/06</p>

Nálezy – priet'ahy v konaní:

<p> spisová značka</p>	<p> IV. ÚS 199/2012</p>
<p> sudca spravodajca</p>	<p> Ladislav Orosz</p>
<p> druh konania</p>	<p> čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p> druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p> nález - vyhovené</p>
<p> dátum rozhodnutia</p>	<p> 3. júla 2012</p>
<p> dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p> čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p> skutkový stav a základné fakty</p>	<p> Sťažovateľka (fyzická osoba) namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o vyporiadanie bezpodielového</p>

	spoluvlastníctva manželov. Konanie sa začalo v roku 2003.
ratio decidendi	<p>1. Ústavný súd konštatoval, že rozhodovanie vo veciach vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy okresných súdov, pričom v tejto oblasti existuje stabilizovaná judikatúra všeobecných súdov, a preto nebolo možné vec sťažovateľky z právneho hľadiska považovať za zložitú. Ústavný súd pripustil, že vec bolo možné (vzhľadom na potrebu vykonať časovo náročnejšie dokazovanie) z faktického hľadiska považovať za zložitejšiu. Zároveň ale konštatoval, že faktickou zložitou veci nemožno ospravedlňovať stav, v akom sa namietané konanie nachádzalo v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu. Ústavný súd prihliadol na skutočnosť, že aj predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení poukázal na skutkovú náročnosť prerokovávanej veci, ale zároveň uviedol, že dovedajšia dĺžka konania nezodpovedá požiadavke na rýchly a spravodlivý proces.</p> <p>2. Vo vzťahu k druhému kritériu, uplatnením ktorého ústavný súd zisťuje, či v namietanom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, ústavný súd konštatoval, že na dovedajšiu neprímeranú dĺžku namietaného konania nemalo negatívny vplyv správanie sťažovateľky ako účastníčky konania.</p> <p>3. V súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu v namietanom konaní ústavný súd poukázal na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty. Rovnako tak môže zapríčiniť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy aj nesprávna činnosť štátneho orgánu.</p> <p>Vychádzajúc zo svojich zistení ústavný súd konštatoval, že postup okresného súdu v namietanom konaní bol poznamenaný predovšetkým neefektívnou a nesústredenou činnosťou. Okresný súd toleroval neúčast', resp. opakované ospravedlnenia odporcu a jeho právneho zástupcu z účasti na nariadených pojednávaniach, a k jeho aktivizácii nevyužíval poriadkové opatrenia podľa § 53 OSP (pokuta, príp. hrozba pokutou). Ako neefektívny hodnotil ústavný súd aj postup okresného súdu súvisiaci so zabezpečením znaleckého dokazovania.</p> <p>Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že v namietanom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd prikázal okresnému súdu konať. Sťažovateľke priznal ústavný súd finančné zadost'učinenie v sume 5 000 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	IV. ÚS 224/2012
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález - vyhovené
dátum rozhodnutia	3. júla 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia (fyzické osoby) namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o zaplatenie sumy z titulu doplatku kúpnej ceny za predaj nehnuteľnosti. Konanie sa začalo v roku 2000.
ratio decidendi	<p>1. Ústavný súd konštatoval, že predmetom konania, v ktorom sťažovatelia namietali zbytočné priet'ahy, bolo rozhodovanie o ich žalobe, ktorou sa domáhali proti odporcom zaplatenia sumy 200 000 Sk z titulu doplatku kúpnej ceny za predaj nehnuteľnosti. Ústavný súd z obsahu spisu ani z vyjadrení sťažovateľov nezistil žiadnu skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné kvalifikovať namietané konanie ako právne či skutkovo zložitú.</p> <p>2. Zo spisu vyplynulo, že sťažovatelia sa zúčastňovali pojednávani nariadených</p>

	<p>okresným súdom, na výzvy súdu reagovali v súdom určených lehotách prostredníctvom kvalifikovaného právneho zástupcu. Na tomto základe ústavný súd konštatoval, že neexistovala žiadna skutočnosť, ktorá by mohla byť pripísaná na ťarchu sťažovateľov pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prietahom.</p> <p>3. Napokon ústavný súd posudzoval postup okresného súdu v namietanom konaní. Ústavný súd dospel k názoru, že postup okresného súdu bol poznamenaný predovšetkým neefektívnou a nesústredenou činnosťou. Okresný súd vo veci trikrát rozhodol, pričom jeho v poradí prvý rozsudok z 10. júna 2003 krajský súd zrušil predovšetkým z dôvodu, že „sa riadne nezaoberal návrhom a tvrdením navrhovateľov 1/ a 2/. Neskúmal návrh navrhovateľov 1/ a 2/ v podstate, keď neskúmal, že sa jedná o neoprávnené obohatenie...“. V poradí druhý rozsudok okresného súdu z 20. apríla 2004 krajský súd opätovne zrušil z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. V poradí tretí rozsudok okresného súdu zo 14. júna 2007 vychádzal zo záväzného právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v jeho predošlom zrušujúcom uznesení, preto ho krajský súd potvrdil.</p> <p>Na tomto základe ústavný súd konštatoval, že predovšetkým neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu došlo v namietanom konaní k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj ich práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Vzhľadom na skutočnosť, že v čase rozhodovania o sťažnosti nebolo namietané konanie ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu konať v ďalšom období bez zbytočných prietahov.</p> <p>Ústavný súd priznal finančné zadostučinenie každému sťažovateľovi po 4 000 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	***

spisová značka	IV. ÚS 130/2012
sudca spravodajca	Ján Luby
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález - vyhovené
dátum rozhodnutia	15. augusta 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka (fyzická osoba) namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Konanie sa začalo v roku 2006.
ratio decidendi	<p>1. Ústavný súd konštatoval, že predmetom konania pred okresným súdom bolo vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Ústavný súd uznal, že takéto spory sú skutkovo zložitejšie a svojou povahou náročné na dokazovanie, pretože treba nielen zistiť okruh vecí patriacich do zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva manželov účastníkov konania, ale aj ich hodnotu ku dňu jeho zániku a zároveň zohľadniť aj viacero skutočností, ktoré vyplývajú z § 150 Občianskeho zákonníka, najmä pokiaľ ide o komplexnosť vyporiadania tohto majetkového spoločenstva. Faktická zložitosť veci bola v tomto konaní vyvolaná najmä nutnosťou pribratia tlmočníčky z nemeckého jazyka v súvislosti s dožiadaniami okresného súdu smerovanými na rakúsku banku, kde mali byť vedené účty, na ktorých finančné prostriedky by mali patriť do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Podľa názoru ústavného súdu preskúmané konanie nebolo právne zložité, pričom existuje dostatočné množstvo stabilizovanej judikatúry všeobecných súdov, ktorá obsahuje aj jednoznačnú metodiku postupu a prerokovania uvedených majetkových sporov, takže pri efektívnejšom a sústredenejšom postupe mohol okresný súd v namietanom konaní postupovať plynulejšie.</p> <p>2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných</p>

	<p>prieťahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky súdneho konania v procesnom postavení navrhovateľky. Ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by bolo potrebné pripísať na jej ťarchu v súvislosti s doterajšou dĺžkou namietaného konania.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v namietanom konaní. Vychádzajúc zo sťažnosti a z vyjadrenia okresného súdu k sťažnosti a najmä z obsahu súvisiaceho súdneho spisu ústavný súd v doterajšom priebehu namietaného konania zistil jedno obdobie dlhodobejšej nečinnosti, a to od 28. júna 2006 (podanie návrhu na začatie konania) do 7. novembra 2007 (termín pojednávania).</p> <p>Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prieťahov. Sťažovateľke priznal ústavný súd finančné zadosťučinenie v sume 2 500 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	***

spisová značka	IV. ÚS 268/2012
sudca spravodajca	Ján Luby
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález - vyhovené
dátum rozhodnutia	15. augusta 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka (fyzická osoba) namietala porušenie svojho na súdnu ochranu, porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o určenie otcovstva. Konanie sa začalo v roku 1988.
ratio decidendi	<p>1. Ústavný súd konštatoval, že pokiaľ išlo o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, spory o určenie otcovstva a úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu vo všeobecnosti nie sú po právnej stránke zložité a patria do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov, avšak na druhej strane možno najmä vzhľadom na nutnosť vykonania znaleckého dokazovania hodnotiť preskúmané konanie ako fakticky zložité. Z hľadiska predmetu konania ústavný súd považoval za nutné zohľadniť, že išlo o vec týkajúcu sa osobného statusu (v čase podania návrhu maloletého dieťaťa), ktorej je potrebné prikladať mimoriadny význam aj z hľadiska zabezpečenia jeho základných životných potrieb a sociálneho štandardu. Vzhľadom na cudzí prvok na strane odporcu ústavný súd pripustil aj určitú mieru skutkovej zložitosti veci. Keďže konania o určenie otcovstva si vo všeobecnosti vyžadujú postup súdu s osobitnou starostlivosťou, ani čiastočná skutková zložitnosť nemohla zbaviť okresný súd zodpovednosti za to, že napadnuté konanie nebolo ani po viac ako 23 rokoch jeho trvania právoplatne skončené.</p> <p>2. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu nezistil žiadnu skutočnosť, ktorú by v súvislosti s namietanými zbytočnými prieťahmi v konaní bolo potrebné pripísať na jej ťarchu.</p> <p>3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol samotný postup okresného súdu. Z vykonaných procesných úkonov okresného súdu vyplynulo, že jeho postup v prevažnej časti trvania napadnutého konania charakterizovala nečinnosť a neefektívnosť. Neefektívnosť postupu okresného súdu bola charakteristickou črtou pre takmer celý priebeh napadnutého konania, a preto ústavný súd nepovažoval za potrebné bližšie vymedzovať obdobia nečinnosti a hodnotiť konkrétne procesné úkony okresného súdu.</p> <p>Opierajúc sa o uvedené a berúc do úvahy dovtedajší priebeh napadnutého konania,</p>

	<p>ktoré nebolo právoplatne skončené ani po viac ako 23 rokoch od jeho začatia, ústavný súd uzavrel, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré svojou intenzitou nadobudlo aj charakter porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.</p> <p>Ústavný súd prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prietahov. Sťažovateľke priznal ústavný súd finančné zadostučinenie v sume 15 000 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	IV. ÚS 277/2012
sudca spravodajca	Ján Luby
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález - vyhovené
dátum rozhodnutia	15. augusta 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovatelia (fyzické osoby) namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o návrhu na zvýšenie výživného. Konanie sa začalo v roku 2006.</p>
ratio decidendi	<p>1. Ústavný súd konštatoval, že čo sa týkalo hodnotenia právnej a skutkovej zložitosti namietaného konania, rozhodovanie o úprave výživného tvorí bežnú súčasť agendy všeobecných súdov a v danom prípade nevykazovalo črty mimoriadnej zložitosti, ktoré by boli dôvodom na predĺženie namietaného konania. Ústavný súd v tejto súvislosti poukázal na to, že z hľadiska povahy konania išlo o vec, ktorá vo všeobecnosti vyžaduje postup okresného súdu s osobitnou rýchlosťou, čo v okolnostiach danej veci nebolo uskutočňované.</p> <p>2. Ústavný súd uviedol, že keďže v danom prípade v čase podania sťažnosti boli obe deti maloleté, neprichádzalo do úvahy hodnotenie ich správania ako účastníkov konania, ale relevantne bolo možné hodnotiť iba správanie ich matky. Ústavný súd konštatoval, že správanie zákonnej zástupkyne matky (napriek jej neúčasti na niektorých pojednávaniach) a dcéry (po nadobudnutí jej plnoletosti v priebehu konania) v konaní pred okresným súdom neovplyvnilo podstatnejším spôsobom jeho dĺžku tak, aby im bolo možné pričítať podiel na stave, v akom sa vec v čase podania sťažnosti ústavnému súdu nachádzala.</p> <p>3. Napokon ústavný súd hodnotil samotný postup okresného súdu v namietanom konaní. Ústavný súd zistil, že v období od začatia namietaného konania (13. december 2006) až do 26. novembra 2007, keď bola vec na prerokovanie a rozhodnutie uznesením krajského súdu z 30. apríla 2007 prikázaná okresnému súdu, sa vo veci samej nekonalo. Podľa názoru ústavného súdu však spomalenie priebehu namietaného konania, ku ktorému v uvedenej súvislosti došlo, nebolo možné objektívne pripísať na ťarchu okresného súdu ani na ťarchu účastníkov konania.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že priebeh namietaného konania v ďalšom období bol v zásade plynulý, ale na druhej strane bol poznačený neefektívnym postupom okresného súdu. Uvedené konštatovanie vyplynulo predovšetkým zo skutočnosti, že rozhodnutia okresného súdu v merite veci museli byť v dvoch prípadoch v odvolacom konaní zrušené pre obzvlášť závažné procesné pochybenia a vec bola okresnému súdu vrátená na ďalšie konanie.</p> <p>S tvrdením okresného súdu uvedeným v jeho vyjadrení k sťažnosti, podľa ktorého „priebeh konania bol do značnej miery časovo sťažovaný aj rozhodovaním o námietkach zaujatosti sudkyň, ktoré prejednávali vec“, sa ústavný súd najmä vzhľadom na správanie druhého účastníka konania (otca) čiastočne stotožnil, avšak podľa jeho názoru ani táto okolnosť nezbavovala okresný súd zodpovednosti za stav napadnutého konania v čase meritórneho prerokovania sťažnosti.</p> <p>Ústavný súd na základe uvedených skutočností zastal názor, že v dôsledku závažných pochybení okresného súdu a nevyhnutnosti ich následnej korekcie</p>

	<p>rozhodnutiami krajského súdu v odvolacom konaní došlo k takému predĺženiu namietaného konania, že to so zreteľom najmä na povahu danej veci (zvýšenie výživného) považuje z ústavného hľadiska za neakceptovateľné.</p> <p>Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že namietaným postupom okresného súdu došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných priet'ahov. S'ťažovateľom priznal ústavný súd finančné zadosťučinenie každému po 2 000 €.</p>
 používané odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	 EStP: H. v. Spojené kráľovstvo, rozsudok z 8. júla 1987, § 85

 spisová značka	 IV. ÚS 207/2012
 sudca spravodajca	Eudmila Gajdošíková
 druh konania	 čl. 127 konanie o s'ťažnostiach fyzických a právnických osôb
 druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	 nález - vyhovené
 dátum rozhodnutia	16. augusta 2012
 dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	 čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
 skutkový stav a základné fakty	<p>S'ťažovatelia (fyzické osoby) namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov postupom okresného súdu v konaní o návrhu na náhradu nemajetkovej ujmy. Konanie sa začalo v roku 2008.</p>
 ratio decidendi	<p>1. Ústavný súd konštatoval, že predmetom konania pred okresným súdom, v ktorom s'ťažovatelia vystupovali ako navrhovatelia, bolo rozhodovanie o návrhu na náhradu nemajetkovej ujmy. Zo skutočností uvedených s'ťažovateľmi a okresným súdom ani z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o faktickej a právnej zložitosti veci. Podľa názoru ústavného súdu išlo o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Na faktickú zložitosť veci nepoukázal ani predseda okresného súdu. Vzhľadom na povahu veci (strata živiteľa maloletých s'ťažovateľov) sa vyžadovalo pristupovať ku konaniu s osobitnou starostlivosťou.</p> <p>2. Ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by mali byť pripísané na ťarchu s'ťažovateľov, ktorí sú v tomto spore navrhovateľmi.</p> <p>3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľov na prerokovanie ich veci bez zbytočných podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní. So zreteľom na dovtedajší priebeh napadnutého konania, ktoré do času rozhodovania ústavného súdu nebolo právoplatne skončené ani viac ako tri a pol roku od jeho začatia, ústavný súd konštatoval, že z tejto doby okresný súd bol nečinný od 30. decembra 2008 do 18. decembra 2009, od 18. januára 2010 do 23. júna 2011 a od 22. júla 2011 do 6. februára 2012. Ústavný súd preto uzavrel, že v konaní okresného súdu došlo predovšetkým jeho nečinnosťou k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Ústavný súd nemohol akceptovať argumenty uvedené vo vyjadrení okresného súdu založené na personálnej nestabilite okresného súdu a na vysokom nápade vecí.</p> <p>Ústavný súd ďalej poukázal na svoju predchádzajúcu judikatúru a uviedol, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadala o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní.</p> <p>Ústavný súd prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných priet'ahov. Ústavný súd ďalej priznal finančné zadosťučinenie a to tak, že matke maloletých detí priznal 3 000 € a maloletým deťom každému po 2 000 €.</p>
 používané odkazy na relevantnú	 ***

judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	
---	--

spisová značka	IV. ÚS 232/2012
sudca spravodajca	Ľudmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález - vyhovené
dátum rozhodnutia	16. augusta 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka (fyzická osoba) namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov postupom okresného súdu v konaní o žalobe o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom. Konanie sa začalo v roku 2003.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ išlo o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatoval, že zo sťažnosti, ako aj z vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu vyplývalo, že predmetom napadnutého konania bolo rozhodovanie o žalobe o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 58/1969 Zb. Ústavný súd zastal názor, že vec nebola právne zložitá; tento typ konania je štandardnou súčasťou rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a v tejto súvislosti možno poukázať na dostatok ich stabilizovanej judikatúry. Ústavný súd pripustil určitú mieru právnej a faktickej zložitosti spočívajúcej v rozsahu zisťovania skutkových okolností v časových dimenziách zasahujúcich až do roku 1938 a v tejto súvislosti v potrebe zohľadnenia vtedy platných a účinných právnych predpisov, rovnako aj v potrebe zohľadniť súvislosti namietaného konania s inými konaniami uskutočňovanými na iných všeobecných súdoch (na okresnom súde a na krajskom súde). Táto skutočnosť však nemohla mať vplyv na dovtedajšiu dĺžku napadnutého konania okresného súdu v trvaní takmer deväť rokov.</p> <p>2. Ústavný súd konštatoval, že sťažovateľka využívala v namietanom konaní procesné opatrenia, ktoré mala k dispozícii podľa procesnoprávných predpisov a ktoré vzhľadom na uvedené nemožno pripísať na jej ťarchu, aj keď uplatňovaním námietok zaujatosti a v nadväznosti na to zmenou zákonných sudcov došlo k predĺženiu konania, pretože novo ustanovení zákonní sudcovia museli naštudovať celú vec sťažovateľky, čo si vyžadovalo určitý čas. Táto skutočnosť však nebola takej intenzity, aby zásadným spôsobom ovplyvnila doterajšiu dĺžku namietaného konania.</p> <p>3. Napokon ústavný súd hodnotil samotný postup okresného súdu v posudzovanom konaní. Okrem zistenia dlhších období neodôvodnenej nečinnosti, ktoré ústavný súd zistil, bol podľa názoru ústavného súdu postup okresného súdu v preskúvanom konaní aj neefektívny.</p> <p>Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým postupom okresného súdu v konaní vedenom došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Ústavný súd prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prieťahov. Sťažovateľke priznal ústavný súd finančné zadosťučinenie v sume 3 500 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	***

spisová značka	IV. ÚS 335/2012
sudca spravodajca	Ľudmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález - vyhovené
dátum rozhodnutia	28. augusta 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky

skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ (fyzická osoba) namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov postupom okresného súdu v konaní o žalobe o zaplatenie sumy z dôvodu rozdielu medzi hodnotou vykonaných prác a vyplatenou sumou a taktiež z dôvodu nákladov potrebných na odstránenie väd na prácach. Konanie sa začalo v roku 2000.
ratio decidendi	<p>1. Ústavný súd konštatoval, že predmetom konania pred okresným súdom, v ktorom sťažovateľ vystupuje ako žalovaný, bolo rozhodovanie o žalobe z 2. novembra 2000, ktorou sa žalobca domáhal od sťažovateľa zaplatiť sumu 70 517,10 Sk, ako aj rozhodovanie o vzájomnom návrhu sťažovateľa z 27. marca 2002, ktorým sa domáhal od žalobcu zaplatenia sumy 427 500 Sk. Zo skutočností uvedených sťažovateľom a okresným súdom ani z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o právnej zložitosti veci. Podľa názoru ústavného súdu išlo o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Pokiaľ išlo o faktickú zložitosť veci, ani v súvislosti s potrebou vykonať znalecké dokazovanie nebolo možné hovoriť o takej faktickej zložitosti veci, ktorou by bolo možné odôvodniť takmer 12 rokov trvajúce konanie okresného súdu bez rozhodnutia vo veci samej.</p> <p>2. Ústavný súd konštatoval, že nezistil zásadné skutočnosti, ktoré by mali byť pripísané na ťarchu sťažovateľa v súvislosti s prietahmi v konaní</p> <p>3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd dospel po posúdení postupu okresného súdu v namietanom konaní k záveru, že okresný súd vo veci konal plynulo jeden a pol roka, a to od doručenia mu návrhu 22. novembra 2000 do 30. mája 2002; v tomto období nariadil a uskutočnil 7 pojednávanií. Ďalšie posudzované obdobia postupu okresného súdu v namietanom konaní však vykazovali znaky tak nečinnosti, ako aj neefektívnej činnosti.</p> <p>Zohľadňujúc uvedené ústavný súd uzavrel, že v konaní okresného súdu došlo predovšetkým jeho neodôvodnenou nečinnosťou, ako aj neefektívnou činnosťou k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Ústavný súd prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prietáhov. Sťažovateľovi priznal ústavný súd finančné zadosťučinenie v sume 8 000 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

Spracoval: Mgr. Tomáš Majerník

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.